

Purunenud elektriliin ja sammupinge

Tuuleiilid, murduvad oksad ja langevad puud võivad lõhkuda elektriliine. Mahakukkunud juhtmele ei tohi mingil juhul läheneda! Pingestatud juhtme ümber võib tekkida sammupinge – see tähendab, ohtliku elektrilöögi võib saada ka maapinnalt, ilma juheta puudutamata.

Keskpingeliini puhul ulatub ohutsoon 8 meetri kaugusele juhtmest, niiskete tingimuste korral lausa 20 meetri kaugusele. Mahakukkunud juhtme juurest tuleb eemalduda lühikeste hüpetega, jalad koos, sest nii ei teki jalgade vahele ohtlikku pingelangust. Kõige ohtlikum on komistamine ja kukkumine, seega ära kiirusta!

Metallkonstruktsioonid, loomad ja elekter

Metallaed, elektrikarjused ja nendega seotud ühendused võivad elektriliini rikke korral muutuda eluohtlikuks. Kui elektriliin kukub metallaia või elektrikarjuse peale, võib pinge kanduda edasi mööda metalli ja traate ning muuta kogu ala ohtlikuks nii inimestele kui ka loomadele.

Elektrikarjuse puhul on oluline, et selle toiteühendus ja maandus oleksid korras – vigane liitumine, vale toiteallikas või halb maaühendus suurendavad oluliselt ohtu. Äikese ajal on elektrikarjused eriti ohustatud, sest pikselöök võib liikuda mööda traati ja põhjustada tugeva ülepinge.

Puude langetamine elektriliinide lähedal on üliohtlik!

Mistahes välitöödel jälgi alati, et miski ei puutuks kokku elektriliinidega – näiteks ükski töövahend, kärbitud oks või langetatav puu. Mahalangenud elektrijuhtmega tuleb olla eriti ettevaatlik, sellele ei tohi läheneda ega seda puutuda – see võib olla pinges ka siis, kui sädet või midagi muud näha ega kuulda ei ole.

Generaatorid ja varutoide

Tormide ajal ja järgselt kasutatakse sageli kodugeneraatoreid, kuid valesti ühendatud generaator võib olla väga ohtlik. Kui tagasitoidet ei ole korralikult eraldatud, võib generaator saata voolu tagasi elektrivõrku, põhjustades rikkeid ning seades ohtu võrku taastavad elektrikud. Vale ühendus või ülekoormus võib samuti tekitada seadmete ülekuumenemise ja isegi süttimise. Generaatorit tohib ühendada vaid nõuetekohase lülitusskeemi kaudu, vajadusel küsi abi spetsialistilt.

Elektrisõidukite välilaadimine

Elektriautot, tõukeratast või elektrijalgratast ei tohi laadida juhusliku pikendusjuhtmega hoovis – eriti kui juhe on mõeldud vaid siseruumides kasutamiseks. Niiske ilm, märg muru või vihmasajus laadimine ilma katuse ja ilmastikukindla (IP-kaitsega) pistikupesata on väga ohtlik ning võib põhjustada elektrilöögi või lühise. Samuti tuleks vältida „ise meisterdatud” õuepistikuid ja ebakindlaid ajutisi ühendusi.

Elektrisõidukite ohutuks laadimiseks kasuta alati nõuetele vastavat välitingimustesse mõeldud laadimispunkti või ilmastikukindlat pistikupesa.

Valesti paigaldatud telgid, varikatused ja atraktsioonid.

Suuri välitelke, ürituste varikatused, batuute, kiikesid, seiklusradasid ja muid õueatraktsioone paigaldades tuleb jälgida, et need ei satuks elektriliinide alla ega liiga nende lähedale. Paigaldus- ja tõstetööde käigus võib liine kogemata puudutada.

Oht ei teki ainult paigaldamisel: batuudil kõrgemale hüpates võib juhtmeteni ulatuda, juhe võib alla kukkuda, ülesvisatud pall või mänguasi võib traatidesse lennata. Isegi liinile liiga lähedale sattudes võib tekkida elektrilöök. Ohte on mitmesuguseid ja need on tõsised.

Takerdumine elektriliinidesse

Tuulelohe või droon võib lennates sattuda elektriliinidesse ja põhjustada liini purunemise või ohtliku elektrilöögi. Elektriliini juhtmed on eluohtlikud! Seega enne, kui midagi taevasse lennutad, veendu kindlasti, et läheduses ei oleks elektriliine ega muid takistusi, kuhu lennuvahend võiks takerduda.

Seadmete pidev vooluvõrgus hoidmine

Mõned kodumasinad nagu triikraud, veekeetja, föön, röster, mikrolaineahi jms võivad termostaadi või lüliti rikke korral ise uuesti sisse lülituda, kui need on jäänud voolu alla. See võib põhjustada kiiret ülekuumenemist ja isegi tulekahju.

Seetõttu tuleb sellised seadmed pärast kasutamist alati pistikust välja tõmmata, eriti kui lähed kodust pikemalt ära. Nii väldid ohtlikke rikkeid ja vähendad tulekahju riski.

CE-märgistuseta laadijad ja toiteadapterid on ohtlikud

Tundmatute tootjate või ebakvaliteetsed USB-laadijad, mänguasjade toiteadapterid ja nn „Hiina jõulutuled“ võivad üle kuumeneda, plahvatada või anda elektrilöögi. Sageli ei vasta sellised seadmed ohutusstandarditele ega oma vajalikku CE-märgistust.

CE-märgis kinnitab, et seade on läbinud vajalikud testid ning vastab keskkonnakaitse-, tervise- ja ohutusnõuetele. Ilma CE-märgiseta uute või vanade seadmete kasutamine ei ole soovitatav. Eriti ohtlikud on metallkestaga seadmed, mis võivad CE-märgiseta olla ilma nõuetekohase maanduseta. Rikke korral võib sellise seadme korpus sattuda pinge alla ja põhjustada elektrilöögi.

Kasuta alati sertifitseeritud ja usaldusväärsete tootjate seadmeid ning väldi kahtlase päritoluga elektritarvikuid.

Ülekuumenevad akupangad, telefonid ja muud seadmed

Akupankade, sülearvutite, telefonide ja teiste seadmete laadimine pehmel pinnal – voodis, teki all, diivani vahel või muus umbses kohas – võib põhjustada kiiret ülekuumenemist või isegi süttimist. Sama oht on ka laadijatel, mis on ilma seadmeta jätkuvalt vooluvõrgus. Liigsest kuumenemisest annavad märku paisunud akud, sulanud või värvimuutusega kaablid ning ebatavaline lõhn. Kahjustatud või paisunud akusid ei tohi edasi kasutada.

Seadmeid tuleks alati laadida kõval ja õhutataval pinnal ning mitte kunagi jätta laadima järelevalveta, eriti ööseks või kodust lahkudes.

Kodumasinade paigaldus

Külmkapi taha kogunev tolm ja rasv võivad kuuma kompressori või rikke tõttu süttida. Seetõttu tuleb külmkapi tagust regulaarselt puhastada ja tagada hea õhuliikumine. Samuti ei tohi kodumasinaid paigutada nii, et nende ventilatsioonivad oleksid suletud – see põhjustab ülekuumenemist.

Rikke või ebahariliku lõhna/kahina korral eemalda seade viivitamata vooluvõrgust ja lase see üle vaadata spetsialistil.

Jälgi elektrisüsteemi koormust

Pühadeperioodil ja muul ajal, kui pliidid, ahjud, veekeetjad ja teised võimsad seadmed korraga töötavad, võib kodune elektrisüsteem kergesti üle koormatud saada. Kui kaitsmed („korgid“) välja löövad või pistikupesad ja lülitid kuumaks muutuvad, on see selge märguanne liialt suurest koormusest või võimalikust rikkest mõnes seadmes. Püüa mitte kasutada mitut suurt elektriseadet samaaegselt maksimaalsel võimsusel. Kui ülekoormuse nähud korduvad, tuleks lasta elektrisüsteem spetsialistil üle vaadata.

Seinakontaktid ja pikendusjuhtmed

Võimsad ja suure voolutarbega seadmed – radiaatorid, soojapuhurid, veekeetjad, triikraud ja tolmuimejad – tuleb ühendada alati otse seinakontakti, mitte pikendusjuhtmesse. Pikendusjuhe ei ole mõeldud sellise koormuse talumiseks ning võib kiiresti üle kuumeneda või isegi süttida.

Kui pead siiski pikendusjuhet kasutama, siis

- kontrolli selle korpuselt maksimaalset lubatud võimsust,
- veendu korpuse ja juhtme isolatsiooni korrasolekus,
- ära koorma seda korraga mitme seadmega.

Pikendusjuhtmete omavaheline ühendamise ei ole ohutu. See tekitab ülekoormuse nii seinakontaktis kui ka juhtmete ühenduskohtades, mis suurendab ülekuumenemise ja tulekahju ohtu. Põlenud või tumedate jälgedega pistikupesad on ohumärk, mille korral eemalda seade koheselt vooluvõrgust ja lase ühendus üle vaadata!

Ära tiri juhtmest

Kõige sagedamini saavad pistikupesad ja juhtmed vigastatud, sest neid tõmmatakse seinast välja juhtmest tirides. Pistiku seinast välja tõmbamisel tuleb alati hoida kinni pistikust ja teise käega seinakontakti kaanest. Vigastatud pistikupesa või lahti tulnud kontakt on tõsine oht, mis võib põhjustada elektrilöögi, sädemed või lühise. Sellist pistikupesa ei tohi kasutada!

Isolatsioon on oluline

Ukse vahele jäänud kaabel või mööbli jalgade alla surutud juhtmed põhjustavad isolatsioonikahjustusi, mis võivad põhjustada lühise, sädemeid või elektrilöögi. Sama oht tekib, kui näiteks koduloom närib katki elektrijuhet ümbritseva isolatsioonikihi – selline juhe on kahjustatud ja kasutuskõlbmatu. Elektrijuhtme isolatsioonikiht on see, mis meid elektrilöögi eest kaitseb. Samuti ka elektriseadmete korpused ja pistikud – kui korpus on katki või seinakontakt ripub pesast väljas, siis neid kasutada ei tohi.

Vigastatud isolatsiooni parandamine teibiga ei ole ohutu lahendus, sest paks teibikiht ei taasta katkist isolatsiooni. Teibikihi all on vigastatud juhtme ühendus endiselt kehv ja kasutamisel tekib ülekuumenemine, sädemed või lühis. Eriti ohtlik on see siis, kui vigastatud koht on „parandatud“ süttiva materjaliga nagu näiteks paberteip, mis võib kuumenemisel ise süttida.

Vigastatud juhtmed tuleb kas välja vahetada või lasta elektrikul parandada, mitte ajutiselt „korda teha“.

Igale lambile õige pirn

Kasuta valgustites õige võimsusega pirne! Iga valgusti peal on kirjas, millise võimsusega pirni kasutada tohib. Liiga võimsa pirni kasutamine kuumutab valgusti üle ja võib põhjustada lühise ning tuleohu. Samuti tuleb lambipirn korralikult kinni keerata, sest halb kontakt või lõtv kinnitus tekitab lisatakestust ja põhjustab samuti ülekuumenemist. Võimalusel eelistada LED-pirne, mis eraldavad vähem soojust ja on energiasäästlikumad.